

Beeld: Pexels en Hogeschool Utrecht

VIRTUAL REALITY IN DE RECHTBANK

Studenten doen ervaring op in een virtuele rechtbank

Het project heet PleitVRij en het is het eerste onderwijsprogramma dat virtual reality (VR) gebruikt met echte mensen in plaats van avatars. Studenten rechten bij de Rijksuniversiteit Groningen, de Vrije Universiteit Amsterdam en de Universiteit Utrecht (University Law College) kunnen door middel van een VR bril ervaren hoe het is om een pleidooi te houden in een virtuele rechtbank en live tegenover een "echte" rechter te staan, terwijl publiek in de zaal toekijkt.

De oudste rechtszaal van Nederland staat in Groningen. Vanuit deze zaal kunnen studenten uit Groningen, Amsterdam en Utrecht sinds 2018 plaats-onafhankelijk en real time met elkaar oefenen in een virtuele rechtbank. Studenten krijgen een VR-bril op en stappen vervolgens de rechtszaal in Groningen binnen. Daar zien ze publiek op de bankjes zitten en staan ze voor de voorzitter van de rechtbank (een andere student), die live wordt ingestraald via een zogenaamd "green screen". Tijdens de colleges krijgen studenten peer-feedback van medestudenten op hun pleidooi en oefenen studenten in verschillende rollen, waarbij diverse vaardigheden nodig zijn.

Logistieke problemen

'VR stelt studenten in staat te beleven hoe het is om in een echte rechtszaal op te treden als advocaat, officier van justitie of rechter,' zegt initiatiefnemer Sylvia Moes, innovatie manager van de VU. Zij stapte met het idee naar Gert-Jan Verheij, onderwijs-technoloog van de RUG en zo ontstond PleitVRij. 'Studenten leren hoe het is om te spreken in het openbaar onder toezicht oeg van publiek. Medestudenten die real life meekijken, geven via een app feedback. Er worden video-opnames gemaakt van de performance van de student die hij later kan terugkijken, inclusief de feedback van medestudenten. In hun eigen tijd kunnen studenten in teams zelfstandig extra oefenmomenten aanvragen, zodat zij hun vaardigheden optimaal kunnen ontwikkelen. Bij de VU zitten we dichtbij de rechtbank van de Parnassusweg, maar als we met honderd studenten willen oefenen in een echte rechtbank levert dat meteen logistieke problemen op. Nu hebben we alleen drie zalen op iedere universiteit nodig.' Bovendien levert een gewone training het risico op dat studenten van te voren hun pleidooi te studeren, inclusief de nodige grappen. Door gebruik te maken van VR staan de studenten onverwacht oog in oog met een "echte" rechter (een medestudent) die voor onverwachte momenten kan zorgen.

Inmiddels heeft het project extra subsidie van het ministerie van Justitie en Veiligheid gekregen om te flexibiliseren, zoals Moes uitlegt. 'Studenten hoeven straks niet meer naar de universiteit te komen, maar kunnen vanuit huis meekijken en feedback geven.' In het vervolproject zal ook de rechter een VR-bril op krijgen, zodat ook de student die als rechter optreedt 'een maximale beleving' ondergaat. Nu is het nog zo dat de student die als rechter optreedt de pleiter met een VR-bril opziet. Ze kunnen elkaar dus niet in de ogen kijken. Dat kan straks wel.

'Medestudenten die real life meekijken geven via een app feedback'

Echte rechters

De rechtspraak zou haar voordeel kunnen doen met VR, bijvoorbeeld door het te gebruiken in postacademisch onderwijs, zegt Moes. 'De rechtspraak loopt niet voorop als het om nieuwe innovatieve middelen gaat, het medisch onderwijs is bijvoorbeeld veel verder. Met VR kun je heel goed vaardigheden trainen. Hoe spreek je in het openbaar, hoe zit het met je ademhaling, welke non-verbale signalen vang je op, hoe reageer je op onverwachte momenten? Nog mooier zou het zijn als bijvoorbeeld RIO's in het kader van hun opleiding straks als rechter zouden optreden in de VR omgeving van de studenten. 'Het gaat erom een zo realistisch mogelijk ervaring te creëren. Als we dan echte rechters kunnen inzetten, zou dat fantastisch zijn.'

Geïnteresseerd?

Geïnteresseerden in de onderwijsmethode en om VR zelf te ervaren, kunnen zich aanmelden bij Sylvia Moes, s.moes@vu.nl